

A TANTÁRGY ADATLAPJA

ETNOÖKOLÓGIA. Hagyományos ökológia tudás és helyi gyakorlatok

Egyetemi tanév **2025–2026**

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem (BBTE)
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar (BTK)
1.3. Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet (MNAI)
1.4. Szakterület	Kultúratudományok
1.5. Képzési szint	Mesteri (MA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Néprajz
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		ETNOÖKOLÓGIA. Hagyományos ökológia tudás és helyi gyakorlatok (magyar nyelven)				A tantárgy kódja	LLM1271
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Czégényi Dóra, adjunktus				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Czégényi Dóra, adjunktus				
2.4. Tanulmányi év	I.	2.5. Félév	2.	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					78
Szemináriumok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					36
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászám					140
3.8. A félév összórászám					196
3.9. Kreditszám					8

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	–
4.2. Kompetenciabeli	–

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	jelenlét (ajánlott) számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem, internet-hozzáférés
5.2. A szeminárium lebonyolításának feltételei	jelenlét (kötelező) számítógéppel, vetítővel, táblával felszerelt terem, internet-hozzáférés

6. Tanulási eredmények

Ismeretek	A <i>Hallgató</i> ismeri az etnoökológia szakterminológiáját és tájékozott a szakirodalmában, valamint a módszertanát illetően.
Képességek	A <i>Hallgató</i> képes a fogalmak és módszerek pluri- és transzdiszciplináris keretben való értelmezésére, a természet- és társadalomtudományok közösen releváns és szakspecifikus alapismereteinek és az interdiszciplinaritás általános elveinek alkalmazására, valamint a „szociokulturális természetrajz” jelenségeinek az elemzésére.
Felelősség és önállóság	A <i>Hallgató</i> képes önállóan dolgozni, azaz: a szakmai feladatokat – a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával – a kijelölt határidőn belül hatékonyan és felelősségteljesen teljesíteni; felelősséget vállal az önállóan végzett munkájáért, és visszajelzést igényel, a konstruktív észrevételeket, javaslatokat, megjegyzéseket pedig hasznosítja.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja alap- és szakspecifikus ismereteket oktatni. Ennek jegyében igyekszik röviden, ám a szükséges kulcspozíciók, elméletek, modellek bemutatásával és alkalmazhatóságával megismertetni a hallgatókat. Távlati célja, hogy az oktatás során szerzett ismereteket a hallgatók adott esetben – különösen a tanári szerep kapcsán kialakuló helyzetekben – hasznosítani tudják.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • az etnoökológia kutatástörténetének, módszertanának, terminológiájának áttekintése; • a jelenkori kutatások összefüggéseinek (kritikai és összehasonlító) áttekintése; • lehetséges kutatási témák felismertetése, beazonosítása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása; • a gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar népi kultúra különböző területein fellelhető (gyűjthető, értelmezhető) jelenségek körvonalazása;

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1–2. Az emberi természet és az ember helye a természetben • humánetológia és humánökológia	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés (segédeszköz: diasor /.ppt/)	A kijelölt olvasmányok elolvasása és a feladatok teljesítése kötelező.
3–4. A természeti környezet pluri- és transzdiszciplináris kutatása • etnoökológia (meghatározása, helye a tudományok rendszerében, társ- és rokontudományai: környezeti antropológia, ökológiai antropológia, kulturális ökológia)		
5–8. A hagyományos ökológiai tudás kutatása • nemzetközi és magyar előzmények; elvek és irányzatok		
9–11. Kutatásmódszertan • terepek, kutatások és kutatók		
12–14. Kárpát-medencei felismerések és eredmények		
Kötelező könyvészet BABAI Dániel – MOLNÁR Zsolt – MOLNÁR Krisztina – DEMETER László – BIRÓ Marianna (2016): <i>Módszertani segédanyag a hagyományos és helyi ökológiai tudás, illetve az ökológiai emlékezet kutatásához: az interjúzástól a közös tudásalkotásig.</i> (1.2. változat, további fejlesztés alatt.) MTA ÖK, Vácrátót. https://novenyzetiterkep.hu/sites/novenyzetiterkep.hu/files/Hagyomanyos-tudas-kutatasi-modszertani-gondolatok.pdf BERKES, Fikret (2012): <i>Sacred Ecology. Traditional Ecological Knowledge and Resource Management.</i> (Third Edition.) Routledge. (1 st ed. 1999, 2 nd ed. 2008.) BORSOS Balázs (2004): <i>Elefánt a hídon. Gondolatok az ökológiai antropológiáról.</i> L'Harmattan Kiadó, Budapest. FOWLER, Catherine S. (1977): Ethnoecology. In Hardesty, Donald L. (ed.): <i>Ecological Anthropology.</i> John Wiley and Sons, New York, 215–243. https://www.users.abo.fi/nhulden/filer/kultekol/hardesty.pdf FÜLEMÜLE Ágnes editor-in-chief, DEÁK Éva assoc. ed., BABAI Dániel – BORSOS Balázs guest ed. (2017): <i>Acta Ethnographica Hungarica</i> 62(1). <i>Recent Research in Ecological Anthropology and Ethnobiology in the Carpathian Basin.</i> BTK NI – Akadémiai, Budapest. https://real-j.mtak.hu/11224/6/Acta2017.1.sz..pdf HUNN, Eugene (2007): Ethnobiology in Four Phases. <i>Journal of Ethnobiology</i> 27(1): 1–10. https://faculty.washington.edu/hunn/vitae/four_phases_JEB.pdf JOHNSON, Leslie Main – HUNN, Eugene S. ed. (2010): <i>Landscape Ethnoecology. Concepts of Biotic and Physical Space.</i> (Studies in Environmental Anthropology and Ethnobiology.) Berghahn Books, New York • Oxford. MÉSZÁROS Csaba (2023): Mások tája és a mi tájunk. A környezetérzékelés antropológiai látásmódjai. <i>Replika</i> (128): 13–34. https://real.mtak.hu/176171/1/replika_128-2_Meszaros.pdf MOLNÁR Krisztina – MOLNÁR Zsolt szerk. (2015): <i>Élet és rend a határban. Etnoökológiai kutatótábor Kalotaszegen.</i> (Sztánai Füzetek 19.) Művelődés Egyesület – Szentimrei Alapítvány, Kolozsvár–Sztána. PRADO, Helbert Medeiros – MURRIETA, Rui Sérgio Sereni (2015): Ethnoecology in Perspective: The Origins, Interfaces And Current Trends of a Growing Field. <i>Ambiente & Sociedade</i> 18(4): 133–154. https://www.scielo.br/j/asoc/a/NmcQMqBZb8dZgYkW4bx5ppn/?format=pdf&lang=en Ajánlott A. GERGELY András szerk. (2003): <i>Ökológia – kultúra – embertudomány. Környezet és ember a paradigmaváltások korában.</i> Egyetemi-főiskolai szöveg- és szemelvénygyűjtemény. Budapest–Sopron, 2003. https://mek.oszk.hu/01700/01710/01710.pdf A Hagyományos ökológiai tudás (ÖK, ELKH) és a Lendület Etnoökológia (BTK, ELKH) kutatócsoport YouTube csatornája (2015–), https://www.youtube.com/channel/UCroWQXsEwAHWJ5hyPWksNLg ANDRÁSFALVY Bertalan (1990): Ökológia és néprajz. <i>Ethnographia</i> 101(1): 124–125.		

- https://real-j.mtak.hu/17381/1/Ethnographia_1990_101.pdf
- ANDRÁSFALVY Bertalan editor-in-chief, BARNÁ Gábor ed. (1995): *Acta Ethnographica Hungarica* 40(1–2). *Essays on Cultural Ecology in Commemoration of Béla Gunda (1911–1994)*. Akadémiai, Budapest.
- BALÉE, William (2013): *Cultural Forests of the Amazon. A Historical Ecology of People and Their Landscapes*. The University of Alabama Press, Tuscaloosa.
- BENCE Lajos (1998): Mi az etno-ökológia? Beszélgetés Gráfik Imrével. *Muratáj* 12(2): 95–99.
- BENEDEK József (2022): Átfogó ökológia. Szempontok a fenntartható fejlődés és teremtésvédelem integratív szemléletéhez. In uő – Nevelős Gábor SJ (szerk.): *Átfogó ökológia. Párbeszéd hit és tudomány között a Laudato si' enciklika jegyében.* (Agóra sorozat.) Jezsuita Kiadó, Budapest, 13–31.
https://real.mtak.hu/151465/1/AO_Benedek.pdf
- BERKES, Fikret – COLDING, Johan – FOLKE, Carl (2000): Rediscovery of Traditional Ecological Knowledge as Adaptive Management. *Ecological Applications* 10(5): 1251–1262. <https://doi.org/10.2307/2641280>
- BERKES, Fikret – COLDING, Johan – FOLKE, Carl ed. (2003): *Navigating Social-Ecological Systems. Building Resilience for Complexity and Change*. Cambridge University Press.
- BERLIN, Brent (1992): *Ethnobiological Classification. Principles of Categorization of Plants and Animals in Traditional Societies*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey.
- BORSOS Balázs (1993): A kulturális ökológia és magyarországi lehetőségei. In Tóth Ferenc (szerk.): *Fiatál Néprajzkutatók Országos Konferenciája*. Makó, 1991. augusztus 26–28. (Makói Múzeum Füzetei, 75.) József Attila Múzeum, Makó, 109–114. https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_CSON_MMF_075/?pg=110&layout=s
- BORSOS Balázs (2000-01-07): Az ökológia a társadalomtudományban. Külön tudomány, paradigmaváltás vagy csak új megközelítés? *Liget* (jan.), <https://ligetmuhely.com/liget/az-okologia-a-tarsadalomtudomanyban/>
- BORSOS Balázs (2001): Populáció – ökoszisztéma – niche. Az ökológia helye és szerepe az ökológiai antropológiában. In Szilágyi Miklós (szerk.): *Népi Kultúra – Népi Társadalom XX*. Akadémiai, Budapest, 9–33.
https://nti.abtk.hu/images/evkonyv/2001/Borsos_B.pdf
- BORSOS Balázs (2002): Az ökológia szakrálissá válása. In Csonka-Takács Eszter – Czövek Judit – Takács András (szerk.): *Mir-susnē-hum – a világügyelő férfi. Tanulmánykötet Hoppál Mihály tiszteletére*. Akadémiai, Budapest, II: 538–557.
<https://www.szaktars.hu/>
- CSÁNYI Vilmos: Az emberi természet. *Humánetológia*. Vince Kiadó, Budapest.
https://btk.ppke.hu/storage/tiny_mce/uploads/old/uploads/articles/107722/file/Csanyi_termesz.pdf
- FRAKE, Charles O. (1962): Cultural Ecology and Ethnography. *American Anthropologist* 64(1): 53–59.
<https://www.jstor.org/stable/666726>
- GEERTZ, Clifford (1963): *Agricultural Involution. The Process of Ecological Change in Indonesia*. University of California Press, Berkeley, Los Angeles, and London.
https://monoskop.org/images/8/82/Geertz_Clifford_Agricultural_involution_the_processes_of_ecological_change_in_indonesia_1963.pdf
- GLATZ Ferenc (2007): Az ökológiai szemlélet történetéhez. (Megjegyzések a tudomány szerepéről.) *História* 29(7): 2., 17–19. https://real.mtak.hu/35429/1/2007_Glatz_Az_okologiai_szemlelet_tortenetehez_u.pdf
- GOLLEY, Benjamin Frank (1994): *A History of the Ecosystem Concept in Ecology. More Than the Sum of the Parts*. Yale University Press, New Haven and London.
- HURRELL, Julio Alberto – ALBUQUERQUE, Ulysses Paulino de (2012): Is Ethnobotany an Ecological Science? Steps towards a complex Ethnobotany. *Ethnobiology and Conservation* 1(4).
<https://ethnobiococonservation.com/index.php/ebc/article/view/13/86>
- INGOLD, Tim (1993): The Temporality of the Landscape. *World Archaeology* 25(2): 152–174.
<http://sed.ucsd.edu/files/2014/09/Ingold-Temporality-of-the-Landscape.pdf>
- JACKSON, Michael (1998): *Minima Ethnographica. Intersubjectivity and the Anthropological Project*. The University of Chicago Press, Chicago and London.

- KISDI Barbara (2012): Ökológiai antropológia. In uő: *A kulturális antropológia története, elméletei és módszerei*. Egyetemi jegyzet. PPKE BTK, Budapest, 199–205.
https://btk.ppke.hu/storage/tinyMCE/uploads/old/uploads/articles/4090/file/kisdi_barbara-kulturalis_antropologia_rev1.pdf
- LÉVI-STRAUSS, Claude (1966): *The Savage Mind*. (The Nature of Human Society Series.) Weidenfeld and Nicolson, London.
https://monoskop.org/images/9/91/Levi-Strauss_Claude_The_Savage_Mind.pdf (Eredeti kiadás: *La pensée sauvage*. Plon, Paris, 1962. https://monoskop.org/images/f/f6/Levi-Strauss_Claude_La_Pensee_sauvage_1962.pdf)
- NAGY Zsolt (2024): Etnoökológiai krízisek és helyi válaszok a Kárpát-medencében. A Magyar Kulturális Antropológiai Társaság V. Vándorkonferenciájának egyik tematikus szekciója. *Néprajzi Hírek* 53(1): 13–16.
- NAZAREA, Virginia D. (2006): Local Knowledge and Memory in Biodiversity Conservation. *Annual Review of Anthropology* (35): 317–335.
<https://www.centerforethnography.org/sites/default/files/artifacts/media/pdf/annurev.anthro.35.081705.123252.pdf>
- NAZAREA, Virginia D. ed. (1999): *Ethnoecology: Situated Knowledge/Located Lives*. University of Arizona Press, Tucson.
<https://archive.org/details/ethnoecologysitu0000unse>
- RAPPAPORT, Roy A. (1990): Ecosystems, Populations and People. (Part I. Chapter 2.) In Moran, Emilio F. (ed.): *The Ecosystem Approach in Anthropology. From Concept to Practice*. (Revised edition.) University of Michigan Press, Ann Arbor, 41–72. <https://archive.org/details/ecosystemapproac0000unse>
- R. VÁRKONYI Ágnes szerk. (2000): *Táj és történelem. Tanulmányok a történeti ökológia világából*. Osiris, Budapest.
<https://www.szaktars.hu/>
- SÁRKÁNY Mihály (1979): Kulturális ökológia — távlatok és korlátok. *Világosság* 20(8–9): 564–569.
- STEWART, Julian (1997): A kulturális ökológia fogalma és módszerei. In Bohannon, Paul – Glazer, Mark (szerk.): *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*. Panem, Budapest, 442–456.
- SZABÓ László (1990): Népi természetismeret. In Dömötör Tekla (főszerk.), Hoppál Mihály (szerk.): *Folklór 3. Népszokás, néphit, népi vallásosság*. (Magyar Néprajz, VII.) Akadémiai, Budapest, 725–742.
<http://mek.niif.hu/02100/02152/html/07/470.html>
- TILLEY, Christopher – CAMERON-DAUM, Kate (2017): *An Anthropology of Landscape. The Extraordinary in the Ordinary*. UCL Press, London. <https://discovery.ucl.ac.uk/id/eprint/1537609/1/An-Anthropology-of-Landscape.pdf>
- VIGA Gyula (1989): Néhány megjegyzés a néprajz és a kulturális ökológia kapcsolatához. *HOM Közleményei* 26. 115–118.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_BAZE_Mhomk_26/?pg=124&layout=s
- VIGA Gyula (1996): A tájformáló társadalom. (Megjegyzések a kultúra ökológiájához.) *HOM Évkönyve* 33–34. 271–283.
https://epa.oszk.hu/02000/02030/00028/pdf/HOM_Evkonyv_33-34_271-283.pdf

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Hagyomány(os) & Ökológia(i) & Tudás (HÖT)	leíró, értelmező és okfeltáró magyarázat , illetve szemléltetés és megbeszélés	A kijelölt olvasmányok elolvasása és a feladatok teljesítése kötelező.
2–4. Gyimes (esettanulmány ¹)		
5–7. Kalotaszeg (esettanulmány ²)		
8–10. Mezőség (esettanulmány ³)		
11–13. Szilágyság (esettanulmány ⁴)		
14. Tudástranszfer, -csere és közös tudásalkotás		

Kötelező könyvészet

- BABAI Dániel – MOLNÁR Ábel – MOLNÁR Zsolt (2014): „*Ahogy gondolzza, úgy veszi hasznát.*” *Hagyományos ökológiai tudás és gazdálkodás Gyimesben*. MTA Bölcsészstudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézet – MTA Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót. <https://mek.oszk.hu/19700/19713/19713.pdf>
- BORSOS Balázs (1995): Ecosystem – Geographic Area – Economic Region. *Acta Ethnographica* 40(1–2): 131–184.

- DAVIDSON-HUNT, Iain J. (2000): Ecological Ethnobotany: Stumbling Toward New Practices and Paradigms. *MASA Journal* 16(1): 1–13. <http://www.bio-nica.info/biblioteca/Davidson-Hunt2000Etnobotanica.pdf>
- FOLKE, Carl (2004): Traditional Knowledge in Social-Ecological Systems. *Ecology and Society* 9(3): art7. <https://dlc.dlib.indiana.edu/dlcrest/api/core/bitstreams/10fe70f7-289e-4525-b207-cb4bf5a34d79/content>
- HANSPACH, Jan et al (2014): A holistic approach to studying social-ecological systems and its application to Southern Transylvania. *Ecology and Society* 19(4): Art. 32. <https://www.jstor.org/stable/pdf/26269673.pdf>
- ISPÁN Ágota Lídia – MAGYAR Zoltán szerk., BABAI Dániel vendégszerk. (2021): *Ethno-Lore XXXVIII. Az elefánt még mindig a hídon... Ökológiai antropológia a Kárpát-medencében*. BTK NI, Budapest. https://real-j.mtak.hu/21922/1/Ethno-lore_2021_final.pdf
- IVAȘCU, Cosmin Marius – ÖLLERER Kinga – RÁKOSY László (2016): The Traditional Perceptions of Hay and Hay-Meadow Management in a Historical Village from Maramureș County, Romania. *Martor* (21): 39–51. https://martor.muzeultaranuluiroman.ro/wp-content/uploads/2016/12/04_Ivascu-et-al.pdf
- IUGA, Anamaria (2016): Intangible Hay Heritage in Șurdești. *Martor* (21): 67–84. https://martor.muzeultaranuluiroman.ro/wp-content/uploads/2016/12/06_Iuga.pdf
- MARKÓ Bálint – SZABÓ Á. Tőhötöm – KOVÁCS Zsolt – MOLNÁR-KOVÁCS Zsolt – SZALMA Anna-Mária – MAKKAI Júlia Anna (2016): Kultúra, természet, örökség. A kulturális és a természeti örökség kapcsolatának multidiszciplináris vizsgálata Délnyugat-Szilágyságban. In Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.): *Érték és közösség. A hagyomány és az örökség szerepe a változó lokális regiszterekben*. (Kriza Könyvek, 39.) KJNT, Kolozsvár, 101–129. http://kjnt.ro/szovegtar/pdf/KKonyvek_39_2016_IJZs-VA_szerk_Ertek_05_MarkoB_et-alii
- SZABÓ Á. Tőhötöm – MARKÓ Bálint – HARTEL Tibor (2021): Táj, tájhasználat és mezőgazdaság: a mezőgazdasági termelés átalakulásának tényezői egy erdélyi rurális térségben. In Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.): *Vidékiesség és vidékkutatások a Kárpát-medencében*. (Kriza Könyvek, 48.) KJNT, Kolozsvár, 69–114. http://kjnt.ro/szovegtar/uploads/tartalmak/KKonyvek_48_2021_IJZs-VA_szerk_Videkiseg_04_SzaboAT-MarkoB-HartelT.pdf
- Ajánlott**
- BATESON, Gregory (1972, 1987): *Steps to an Ecology of Mind. Collected Essays in Anthropology, Psychiatry, Evolution, and Epistemology*. Jason Aronson Inc., New Jersey. <https://ejc.orfaleacenter.ucsb.edu/wp-content/uploads/2017/06/1972.-Gregory-Bateson-Steps-to-an-Ecology-of-Mind.pdf>
- BERKES, Fikret – FOLKE, Carl (2002): Back to the Future. Ecosystem Dynamics and Local Knowledge. In Gunderson, L. H. – Holling, C. S. (eds.): *Panarchy. Understanding Transformations in Human and Natural Systems*. Island Press, Washington, 121–146.
- BORSOS Balázs (1995): A kérdőívtől a clusteranalízisig. Természettudományos módszerek alkalmazása a néprajzban. *Ethnographia* 106(1): 16–25. https://real-j.mtak.hu/17386/1/Ethnographia_1995_106.pdf
- BORSOS Balázs (2020-02-10): Az ökológiai lábnyom mint kultúrák összehasonlításának eszköze? (Székfoglaló előadás.) MTA, 39'53" <https://www.youtube.com/watch?v=VN3M6sLOEQ>
- COLDING, Johan – FOLKE, Carl (2001): Social taboos: “invisible” systems of local resource management and biological conservation. *Ecological Applications* 11(2): 584–600. <https://www.jstor.org/stable/3060911>
- CONKLIN, Harold C. (1969): An Ethnoecological Approach to Shifting Agriculture. In Vayda, Andrew Peter (szerk.): *Environment and Cultural Behaviour. Ecological Studies in Cultural Anthropology*. (American Museum Sourcebooks in Anthropology, Q11.) The Natural History Press, New York, 221–233. (1. közlése: 1954, *Transactions* 17/2: 133–142.) <https://archive.org/details/environmentcultu00vayd>
- FARKAS Judit – LAJOS Veronika szerk. (2013): *Néprajzi Látóhatár* 22(3), *Ökofalu*. Györffy István Néprajzi Egyesület, Debrecen. https://real-j.mtak.hu/21517/3/319_508_2013_3.pdf
- FOLKE, Carl – BERKES, Fikret – COLDING, Johan (1998): Ecological Practices and Social Mechanisms for Building Resilience and Sustainability. In Berkes, Fikret – Folke, Carl (eds.): *Linking Social and Ecological Systems*. Cambridge

- University Press, Cambridge, 414–436. <https://dlc.dlib.indiana.edu/dlcrest/api/core/bitstreams/5b03adab-3174-4801-871b-0cd799e27392/content>
- GALLÉ László, szerk. (2012): *Természet- és tájvédelem*. (Környezetmérnöki Tudástár, 15. 2. javított kiadás) Pannon Egyetem – Környezetmérnöki Intézet, Veszprém. (1. kiadás: 2008.) <https://tudastar.mk.uni-pannon.hu/anyagok/15-Termeszetvedelem.pdf>
- GERIQUE, Andrés (2006): *An Introduction to Ethnoecology and Ethnobotany. Theory and Methods*. Integrative assessment and planning methods for sustainable agroforestry in humid and semiarid regions. Advanced Scientific Training – Loja, Ecuador. <http://www.utpl.edu.ec/summerschool/images/stories/presentaciones/ethnoecology.pdf>
- GUNDA Béla (1986): Megjegyzések a kulturális ökológiához. *Új Forrás* (5): 3–13.
- HORVÁTH Erzsébet, szerk. (2012): *Talajtan és talajökológia*. (Környezetmérnöki Tudástár, 24.) Pannon Egyetem – Környezetmérnöki Intézet, Veszprém. https://tudastar.mk.uni-pannon.hu/anyagok/24-Talajtan_es_talajokologia.pdf
- IKVAI Nándor (1991): Ökológia és agrokultúra. A hagyományos gazdálkodás és környezet összefüggései a Kárpát-medencében. *HOM Évkönyve* 28–29. 329–337.
https://library.hungaricana.hu/hu/view/MEGY_BAZE_Hom_Evkonyv_28_29/?query=Pet%C5%91&pg=332&layout=s
- JUHÁSZ NAGY Pál – ZSOLNAI László (1991): Kultúrák és természetképek. *Zöldövezet* (1): 5–7.
Journal of Ecological Anthropology (JEA), 1997–; <https://digitalcommons.usf.edu/jea/>
Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine (JEET), 2005–; <https://ethnobiomed.biomedcentral.com/>
- KESZEG Vilmos (2008): Ember, táj, hiedelem. *Ökotáj* (39–40): 164–169. <http://www.okotaj.hu/szamok/39-40/ot39-13.htm>
- KONKOLY-GYURÓ Éva szerk. (2021): *Tájkarakter-elemzés Magyarországon. Szakmai összefoglaló és módszertani útmutató*. Agrárminisztérium, Budapest. https://termeszetvedelem.hu/wp-content/uploads/2022/02/fin_TK_modszertan_webre_tomor.pdf
- LAIRD, Sarah A. ed. (2002): *Biodiversity and Traditional Knowledge: Equitable Partnerships in Practice*. (People and Plants Conservation Series.) Earthscan, London. <https://www.sprep.org/attachments/VirLib/Regional/Biodiversity-and-traditional-knowledge-equitable-partnerships-in-practice.pdf>
- LÁNYI András (2021): *Együttélés*. Esszék. (Második, bővített, javított kiadás.) Liget Műhely Alapítvány, Budapest.
- MOLNÁR Zsolt – GELLÉNY Krisztina – MARGÓCZI Katalin – BIRÓ Marianna (2015): Landscape ethnoecological knowledge base and management of ecosystem services in a Székely-Hungarian pre-capitalistic village system (Transylvania, Romania). *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine* (11): Art. 3, 1–22.
<https://ethnobiomed.biomedcentral.com/articles/10.1186/1746-4269-11-3>
- MOLNÁR Zsolt – KIŠ, Alen – DEMETER László – SZABADOS Klára – MOLNÁR Ábel Péter – MARINKOV, Jelena – ULICSNI Viktor – BIRÓ Marianna – ÖLLERER Kinga – KATONA Krisztián – MÁTÉ Gábor – KEMENES Anna – ĐAPIĆ, Marko – JUHÁSZ Erika Mária – PERIĆ, Ranko – BABAI Dániel (2023): *Svinje u šumi i bari – Tradicionalno ekološko znanje svinjara Bosutskih šuma / Disznók az erdőben – Hagyományos ökológiai tudás a Száva árterén / Pigs in the forest and marsh – Traditional ecological knowledge of svinjars*. HUN-REN Ökológiai Kutatóközpont Ökológiai és Botanikai Intézet – Vajdasági Tartományi Természetvédelmi Intézet, Vácrátót–Újvidék. https://ecolres.hun-ren.hu/wp-content/uploads/2024/01/disznok-pigs-svinje_konyv-book-knjiga_10MB.pdf
- MÉSZÁROS Csaba (2019): Kié az antropocén? A globális klímaváltozás antropológiai szemlélete. *Replika* (113): 145–164.
https://real.mtak.hu/106710/1/replika_113-08_meszaros.pdf
- PÁLFY József (2000): *Kihaltak és túlélők. Félmilliárd év nagy fajpusztulásai*. (Tudomány-egyetem sorozat.) Vince Kiadó, Budapest.
- PÉNTEK János – SZABÓ Attila (1985): *Ember és növényvilág. Kalotaszeg növényzete és népi növényismerete*. Kriterion, Bukarest. <https://adatbank.ro/cedula.php?kod=1108>
- REYES-GARCÍA, Victoria – FERNÁNDEZ-LLAMAZARES, Álvaro – GUÈZE, Maximilien – GARCÉS, Ariadna – MALLO, Miguel – VILA-GÓMEZ, Margarita – VILASECA, Marina (2016): Local indicators of climate change: The potential contribution

of local knowledge to climate research. *Wiley Interdisciplinary Reviews Climate Change* 7(1): 109–124. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5023048/pdf/emss-69871.pdf>

SZABÓ T. Attila (1976): A természettudományok és a néprajz határán. In Kós Károly, dr. (szerk.) *Népismereti dolgozatok 1976*. Kriterion, Bukarest, 36–40. <http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=1165>

TELEKI Pál, gr. (1937): A tájfogalom jelentőségéről. (Rektori tanévnyitó beszéd a Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen.) *Budapesti Szemle* 65(247): 129–141.

TÓTH Albert (2003): A tájfogalom jelentőségéről. *Tájökológiai Lapok* 1(2): 1–10. <https://journal.uni-mate.hu/index.php/tl/article/view/4620/4837>

VANDEBROEK, Ina et al (2011): Local knowledge: Who cares? *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine* 7(35): <https://ethnobiomed.biomedcentral.com/articles/10.1186/1746-4269-7-35>

WULF, Andrea (2017): *A természet feltalálója. Alexander von Humboldt kalandos élete*. (Ford. Makovecz Benjamin.) Park Könyvkiadó, Budapest.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy tartalmilag összhangban van mind az érvényben lévő hazai tanrend tanegységeivel, mind a magyar és nemzetközi felsőoktatási intézményekben oktatott (azonos vagy hasonló) tanegységekkel; a nemzetközi és a magyar szakirodalom klasszikus és kortárs kézikönyveire, forráskiadványaira és periodikáira egyaránt alapoz. Kidolgozása a potenciális alkalmazók (múzeumok, kulturális intézmények és szervezetek) konzultációjával történt.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- alapvető fogalmak, elméletek és módszerek ismerete és használata; - szakirodalomban való jártasság és szakterminológia használata; - problémafelvetési, értelmezési és elemzési képesség; - körültekintő adatolás, szövegkoherencia és nyelvhelyesség;	írásbeli vizsga (előre megállapított pontszámokkal) az előadások témaköreiből és a hozzájuk rendelődő szakirodalmi tételekből	50%
10.5 Szeminárium	- adekvát fogalomhasználat; - relevancia és tematikus fókusz;	egy kiselőadás főreferensként	25%
	- határidő, valamint formai és tartalmi követelmények betartása;	félévközi (egyéni) feladat	25%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
5-ös osztályzat: megfelelően használja az alapfogalmakat és a vizsgafeladatok 40%-át elfogadhatóan teljesíti. (*10-es osztályzat: megfelelően használja az alapfogalmakat és a vizsgafeladatok 90%-át helyesen oldja meg.) <ul style="list-style-type: none"> hiányzás esetén a Hallgatónak (mintegy pótlásként) a kijelölt feladatokat önállóan, ill. kizárólag a hivatalos fogadóóra keretében igényelhető konzultációs lehetőséggel élve (havi rendszerességgel) kell teljesítenie; 			

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

- a vizsgára való jelentkezés előfeltétele a szemináriumok látogatása, valamint a kijelölt feladatok határidőre való teljesítése;
- a csalás a vizsgáról való azonnali kizárást, a naplóba pedig az 1 (egyes) érdemjegy bevezetését eredményezi;

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

Kitöltés időpontja:
2025.03.03.

Előadás felelőse:
dr. Czégényi Dóra adjunktus

Szeminárium felelőse:
dr. Czégényi Dóra adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025.03.03.

Intézetigazgató:
dr. Szabó Á. Tőhötöm docens

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása